

2022 წლის 21 და 22 ნოემბერს, თბილისში ჩატარდა რიგით მე-8 ინტერნეტმმართველობის ფორუმი. საზოგადოების წინაშე, მისასალმებელი სიტყვით, პირველი წარსდგა საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის მოადგილე ბატონი გურამ გურამიშვილი.

The 8th Internet Governance Forum took place in Tbilisi on November 21-22, 2022. The event kicked off with a welcome speech by Mr. Guram Guramishvili, the Deputy Minister of Economy and Sustainable Development of Georgia, who addressed the audience first.

...

გურამ გურამიშვილი

ბატონმა გურამმა მიულოცა ფორუმის გახსნა მონაწილეებს და დამსწრე საზოგადოებას. მოკლედ ისაუბრა ასიმეტრიაზე, რომელიც მცირე ბიზნესსა და დიდ ორგანიზაციებს შორის არსებობს ინტერნეტთან წვდომის მიმართულებით. ასევე აღნიშნა, რომ ცნობიერების ამაღლება მოსახლეობსა და მცირე ბიზნესებისთვის, ციფრული უნარების განვითარების კუთხით, ძალიან მნიშვნელოვანია. გამოსვლის ბოლოს, ისაუბრა „ოფენეის“ პროექტზე, რომლის მიხედვითაც, 2025 წლისათვის დასრულდება ქვეყნის მთლიანი ტერიტორიის ინტერნეტით უზრუნველყოფა და აღარ იარსებებს ე.წ თეთრი წერტილები.

Guram Guramishvili

During the opening ceremony of the forum, Mr. Guram Guramishvili extended his congratulations to the participants and the public. He touched upon the issue of unequal Internet access between small businesses and larger organizations, and emphasized the significance of promoting digital literacy among the population and small enterprises. He also introduced the "Opennet" initiative, which aims to provide Internet coverage to the entire country by 2025 and eliminate any areas without connectivity, also known as "white dots." Mr. Guramishvili concluded his speech on a positive note, expressing his optimism that the Forum would contribute to addressing the challenges and opportunities of Internet governance.

ეკატერინე სეფაშვილი

ბატონი გურამის შემდეგ, სიტყვა გადაეცა საქართველოს პარლამენტის წევრს, ქალბატონ ეკა სეფაშვილს. მან ისაუბრა საქართველოს დარგობრივი ეკონომიკის, ეკონომიკური კომიტეტის და IGF ფორუმის თანამშრომლობაზე, რომლის მიხედვითაც პარლამენტის მიერ დაინიცირდა მოკვლევა, საქართველოში ინტერნეტის განვითარების და მისი პრობლემების მიმართულებით. ქალბატონი ეკამ აღნიშნა, რომ ამ კუთხით გამოიყო ოთხი ძირითადი საკითხი, ესენია: მოქალაქეთა ინფორმირებულობა და მათი ციფრული განათლება, შესაბამისი ინფრასტრუქტურის არსებობა, ბიზნესის მზაობა და საჯარო სერვისების გაციფრულება. გამოსვლის ბოლოს, მოკლედ ისაუბრა ციფრულ სამყაროში დეზინფორმაციის პრობლემაზე, რომელიც გამოწვევად რჩება არა მხოლოდ საქართველოს, არამედ მსოფლიოსთვის.

Ekaterine Sefashvili

Following Mr. Guramishvili's speech, the member of the Georgian Parliament, Mrs. Ekaterine Sefashvili, took the floor. She spoke about the cooperation between the Sectoral Economy and Economic Committee of Georgia and the IGF Forum, which resulted in the initiation of an investigation into the development of the Internet in Georgia and its associated challenges. Ms. Sefashvili identified four key issues that were found during the investigation: citizen awareness and digital education, infrastructure adequacy, business preparedness, and digitization of public services. In addition, she briefly touched upon the problem of disinformation in the digital world, which is a challenge not only for Georgia, but for the global community as well.

ეკა იმედაძე

ფორუმის შემდეგი გამომსვლელი იყო კომუნიკაციების კომისიის წევრი, ქალბატონი ეკა იმედაძე, რომელმაც მიულოცა მონაწილეების ახალი ფორუმის გახსნა. ასევე, ხაზი გაუსვა ახალგაზრდული პლათფორმის შეერთებას 2022 წლის ღონისძიებაზე. მან ისაუბრა, კომისიის საქმიანობაზე და აღნიშნა სატელემუნიკაციო ბაზრის ჰოლიტიკური კვლევა, რომელიც მომხმარებლებისთვის მიწოდებულ მომსახურებებს შესწავლას გულისხმობს და ევროკავშირთან თანამშრომლობით ხორციელდება. ქალბატონმა ეკამ, შეუხო სტარლინგის პროვაიდერს და აღნიშნა, რომ უახლოეს პერიოდში იგი ოპერაციებს დაიწყებს საქართველოს მასშტაბით. ასევე ხაზი გაუსვა, მეხუთე თაობის სერვისები და ეკონომიკის სამინისტროს ერთად უნივერსალური მომსახურებების დირექტივის დანერგვასა და კანონში შესატან ცვლილებებზე ე.წ „სტიკპოლდერების“ ინფორმირებულობას. გამოსვლის ბოლოს, ისაუბრა ფორუმის და მასში განხილული თემების მნიშვნელობაზე, ქვეყნის ციფრული განვითარების მიმართულებით.

Eka Imedadze

Mrs. Eka Imededze, a member of the Communications Commission, took the stage as the next speaker of the forum. In her opening remarks, she congratulated the attendees on the commencement of the new forum and highlighted the participation of the youth platform at the 2022 event. Ms. Imadedze elaborated on the commission's activities, particularly its comprehensive research on the telecommunications market in collaboration with the European Union, which includes an assessment of services offered to consumers. Additionally, she discussed the upcoming operations of the Starling provider across Georgia, the introduction of fifth-generation services, and the Ministry of Economy's universal services directive. Furthermore, Ms. Imededze emphasized the importance of raising awareness among stakeholders regarding the changes to be made in the law. Finally, she expressed her belief in the forum's significance and its ability to contribute to the country's digital development.

დევიდ ფროუჩი

ინტერნეტის საზოგადოება (ISOC), ევროპული მთავრობისა და რეგულატორული საკითხების უფროსმა დირექტორმა, ბატონმა დევიდ ფროუჩიმ მადლობა გადაუხადა IGF-ს ფორუმზე მოწვევისათვის. ისაუბრა საქართველოში ვიზიტის შესახებ და აღნიშნა ძლიერი ინტერნეტ საზოგადოება. ასევე, პროექტები, რომლებიც ქვეყანაში ხორციელდება ამ მიმართულებით. გამოსვლის ბოლოს, საქართველოს ინტერნეტ ჰაბად გადაქცევის პოტენციალს გაუსვა ხაზი. ასევე, მოკლედ შეუხო ინტერნეტ საზოგადოების სამომავლო გეგმებს, რომლებიც ორმხრივი თანამშრომლობით უნდა განხორციელდეს.

David Frautschy

In his speech, Mr. Frautschy, the Senior Director of European Government and Regulatory Affairs at the Internet Society (ISOC), expressed gratitude to the IGF for inviting him to the forum. He shared his positive impressions of his visit to Georgia and acknowledged the presence of a strong Internet community in the country. Mr. Frautschy also highlighted the ongoing projects being implemented in Georgia to foster Internet development. He emphasized the potential for Georgia to become an Internet hub, considering its favorable conditions and environment. In conclusion, he mentioned the importance of mutual cooperation among the Internet community and briefly discussed the future plans that would contribute to further advancements in the field.

ეკა ყუსაბიძე

ინტერნეტზე ხელმისაწვდომობის ნაწილის მოდერატორი იყო კავშირგაბმულობის, საინფორმაციო და თანამედროვე ტექნოლოგიების დეპარტამენტის უფროსი ქალბატონი ეკა ყუსაბიძე. მან აღნიშნა, რომ უთანასწორობა ინტერნეტთან ხელმისაწვდომობის კუთხით არა მხოლოდ საქართველოსთვის, არამედ მსოფლიოსთვის დიდი გამოწვევაა. ასევე, ისაუბრა იმ საქმიანობის შესახებ, რომელთაც სამინისტრო ახორციელებს ამ მიმართულებით. საკითხთან დაკავშირებით, გამოყო ე.წ. სახელმწიფო ინტერნეტიზაციის და საქართველოს ფართოზოლოვანი ინტერნეტ ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტები. გამოსვლის ბოლოს, საქართველოს ციფრულ ჰაბად გადაქცევის პოტენციალს გაუსვა ხაზი და აღნიშნა, რომ ამ მხრივ განვითარებას, გეოგრაფიული მდებარეობა და კარგი ბიზნეს წარმოების გარემოს არსებობა უწყობს ხელს.

Eka Kusabidze

Mrs. Eka Kusabidze, the head of the Department of Communication, Information, and Modern Technologies, moderated the Internet access part of the forum. She acknowledged that unequal access to the Internet is a significant challenge faced not only by Georgia but also by the world. Mrs. Kusabidze then discussed the Ministry's initiatives in this area, highlighting the state's internetization program and Georgia's broadband internet infrastructure development projects. Towards the end of her speech, she emphasized Georgia's potential to become a digital hub and mentioned that its geographical location and favorable business environment are conducive to its digital growth.

მარიამ სულაბერიძე

შემდეგი გამომსვლელი იყო სსიპ "ოფენენტიის" დირექტორი, ქალბატონი მარიამ სულაბერიძე. მან ისაუბრა „Log in Georgia“-ს პროექტის შესახებ, რომელიც მსოფლიო ბანკისა და ევროპის საინვესტიციო ბანკის თანადგომით ხორციელდება. ასევე აღნიშნა, რომ „ოფენენტი“ არის საბითუმო კომპანია, რადგან სახელმწიფო არ შევიდეს კონკურენციაში კერძო ბიზნესთან. ქალბატონმა მარიამმა, ასევე ისაუბრა უკვე განხორციელებული პროექტებზე, რომლებიც ოზურგეთის და ქობულეთის ინტერნეტიზაციას გულისხმობს და საზოგადოებას მომავალი გეგმების შესახებ უამბო, რომელიც საქართველოს სხვადასხვა კუთხეების დაფარვას ემსახურება.

Mariam Sulaberidze

Mrs. Mariam Sulaberidze, the director of "Opennet," took the floor as the next speaker. She discussed the "Log in Georgia" project, which receives support from the World Bank and the European Investment Bank. Mrs. Sulaberidze emphasized that "Offennet" is a wholesale company and that the state should not compete with private businesses. She also provided updates on the already executed Internetization projects in Ozurgeti and Kobuleti and shared the company's future plans, which aim to provide internet coverage to different parts of Georgia.

ალექსანდრე ქარუმიძე

ფორუმის შემდეგი გამომსვლელი იყო საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისიის სპექტრისა და ტექნოლოგიის დეპარტამენტის უფროსი, ბატონი ალექსანდრე ქარუმიძე, რომელმაც კომისიის მუშაობის ორ ძირითად მიმართულებაზე ისაუბრა. ესენია: ელექტრომაგნიტური სპექტრის განაწილება და ბაზრის რეგულირება. მან აღნიშნა, რომ ამ საკითებზე მუშაობისას კომისია იყენებს ევროპულ გამოცდილებას, მუდმივად ნერგავს სიახლეებს, რომ სხვადასხვა დაინტერესებულ კომპანიებსა თუ ინვესტორებს პრობლემა არ შეექმნათ ქართულ ბაზარზე მუშაობისას. ასევე, ბაზრის რეგულირების კუთხით, მან გამოყო კვლევა, რომლის მიხედვითაც კომისიას საშუალება ექნება ჩაერიოს პროცესებში, კომპანიებს შორის კონკურენციის გაზრდისთვის. გამოსვლის ბოლოს, ბატონმა ალექსანდრემ, წარადგინა პრეზენტაცია ფიქსირებული და მობილური ინტერნეტის განვითარების შესახებ.

Alexander Karumidze

The forum's subsequent speaker was Mr. Aleksandre Karumidze, the head of the spectrum and technology department at the National Communications Commission of Georgia. He highlighted the two main areas of the commission's work, namely the distribution of electromagnetic spectrum and market regulation. He stated that the commission draws on European experience to address these issues and implements innovations to ensure that interested companies and investors face no obstacles while operating in the Georgian market. Furthermore, he emphasized a study that the commission conducted to enhance competition among companies in terms of market regulation. Towards the end of his speech, Mr. Aleksandre presented on the fixed and mobile Internet's development.

მარიამ მჭედლიძე

ფორუმის შემდეგი გამომსვლელი იყო ჩართე.გეს წარმომადგენელი, მარიამ მჭედლიძე. ქალბატონმა მარიამმა ისაუბრა იმ პრობლემების შესახებ, რომლებიც რეგიონებში მცხოვრები ადამიანები აწყდებიან ინტერნეტთან წვდომის მიმართულებით. მან აღნიშნა, რომ მზად არიან მაღალმთიან რაიონებში მცხოვრებლებს დაუფინანსონ ინტერნეტით სარგებლობა, მაგრამ შხირ შემთხვევაში ასეთ ადგილებში საერთოდ არ არის შესაბამისი ინფრასტრუქტურა. გამოსვლის ბოლოს, ქალბატონმა მარიამმა ისაუბრა სამომავლო გეგმების შესახებ, რომელიც შესაბამისი ფინანსური რესურსების მოძიებას ეხება, იმისთვის რომ ინტერნეტთან წვდომა რაც შეიძლება მეტ ოჯახს დაუფინანსონ. მისივე თქმით, ჩართე.გე იმუშავებს ცნობიერების ამაღლების

კუთხითაც, რაც ინტერნეტთან წვდომის საფრთხეებზე, მოსწავვეებისთვის ტრენინგების ჩატარებას გულისხმობს.

Mariam Mchedlishvili

The next speaker at the forum was Mariam Mchedlishvili, the representative of CharTE.ge, who discussed the challenges faced by people living in rural areas when it comes to accessing the Internet. She highlighted the lack of infrastructure in mountainous regions, which makes it difficult to provide Internet services to residents. Ms. Mariam emphasized the need to find financial resources to finance access to the Internet for as many families as possible. In addition, she stated that CharTE.ge plans to conduct training sessions to raise awareness about the dangers of using the Internet, particularly among students.

ჯემალ დამაცალაშვილი

შემდეგი გამომსვლელი ააიზ "მთის სათემო ქსელის" აღმასრულებელი დირექტორი ბატონი ჯემალ დამაცალაშვილი იყო. მან ისაუბრა, დაარსების დღიდან დღემდე განხორციელებულ საქმიანობებზე და იმ სირთულეებზე, რომელსაც ორგანიზაცია აწყდებოდა ფშავ-ხევსურეთის ინტერნეტიზაციის პროცესში. ასევე, მაღლობა გადაუხადა მცირე და საშუალო ტელეკომუნიკაციების ასოციაციას და ინტერნეტსაზოგადოებას გაწეული დახმარებისათვის. გამოსვლის ბოლოს, საზოგადოებას წარუდგინა ვიდეო რეპორაჟი ადამიანზე, რომელსაც 2020 წლამდე 17 კილომეტრის გავლა უწევდა, რომ სატელეფონო კომუნიკაცია დაემყარებინა და როგორ აღმოიფხვრა ეს პრობლემა შესაბამისი სამუშაოების ჩატარების შემდეგ .

Jemal Damatsalashvili

The next speaker was Mr. Jemal Damatsalashvili, executive director of the "Mountain Community Network". He spoke about the activities carried out since the establishment of the organization and the difficulties it faced during the process of Internetization of Pshav-Khevsureti. He also thanked the Association of Small and Medium Telecommunications and the Internet community for their assistance in overcoming these challenges. At the end of his speech, a video report was presented showcasing how the organization successfully established a telephone connection for a person who previously had to walk 17 kilometers to get one, and how this problem was resolved through their efforts.

რაც შეეხება კითხვა-პასუხის რეჟიმს, მოცემულ პანელზე გაჟღერდა შემდეგი შეკითხვები: თუ როდის იქნება 5G კავშირი ხელმისაწვდომი საქართველოში, რატომ არ ცხადდება აუქციონი ამ მიმართულებით და რა იწვევს ინტერნეტის ფასის ზრდას ყოველწლიურად?

მოცემულ შეკითხვებს უპასუხა საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისიის სპექტრისა და ტექნოლოგიის დეპარტამენტის უფროსმა, ბატონმა ალექსანდრე ქარუმიძემ. მან განაცხადა, რომ 5G ქსელთან დაკავშირებით არსებობს გარკვეული სანიტარული მოთხოვნები, რასთან დაკავშირებითაც დაწყებულია კვლევები და დასკვნის საფუძველზე დაიგეგმება 5G კავშირის

დანერგვა საქართველოში. რაც შეეხება ფასების ცვლილების ნაწილს, კომისია რეგულირებისთვის ჩაერევა იმ მაშინ, როცა ბაზარი სრულიად იქნება გამოკვლეული.

Mr. Rati, the representative of ISOC Georgia, provided a summary of the Internet accessibility panel and briefly spoke about the issues discussed. During the question-and-answer session, the head of the spectrum and technology department of the National Communications Commission of Georgia, Mr. Aleksandre Karumidze, answered questions about the availability of 5G connection in Georgia, the lack of an auction in this direction, and the reasons for the annual increase in the price of the Internet. Mr. Karumidze explained that research has been started on the sanitary requirements related to the 5G network, and that the Commission will intervene to regulate prices once the market is fully explored.

ფორუმის შემდეგი სასაუბრო თემა იყო მედია და ინფორმაციული წიგნიერების განვითარება საქართველოში, რომელის მოდერატორი კომუნიკაციების კომისიის მედია წიგნიერების განვითარების ხელშეწყობის დეპარტამენტის უფროსი, ქალბატონმა მარიამ დახუნდარიძე იყო.

The next topic for discussion at the forum was the development of media and information literacy in Georgia, presented by Mrs. Mariam Dakhundaridze, the head of the department for promoting media literacy development at the Communications Commission.

ნათია კუკულაძე

აღნიშნული პანელი კომუნიკაციების კომისიის წევრმა, ქალბატონმა ნათია კუკულაძემ გახსნა. მან ისაუბრა დეზინფორმაციაზე და აღნიშნა, რომ მასთან ბრძოლის საუკეთესო მეთოდი არის მედია წიგნიერების ამაღლება, რომელშიც კომუნიკაციების კომისია აქტიურადაა ჩაბმული. ამის შემდეგ კი, იმ ევროპული, აპრობირებული მეთოდების შესახებ, რომლებსაც ორგანიზაცია იყენებს დეზინფორმაციასთან ბრძოლისა და ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით. გამოსვლის ბოლოს, აღნიშნა “იუნისეფის” მიერ დაფინანსებული პროექტი, რომელიც გულისხმობს მედია წიგნიერების ინტეგრირებას ფორმალურ განათლებაში.

Natia Kukuladze

The panel on the development of media and information literacy in Georgia was initiated by Mrs. Natia Kukuladze, a member of the Communications Commission. She emphasized the importance of media literacy in combating misinformation and disinformation and highlighted the commission's active involvement in promoting it. Mrs. Kukuladze also mentioned the use of proven European methods to raise awareness and fight disinformation. She concluded by discussing a project financed by UNICEF that focuses on integrating media literacy into formal education.

ნატალია ინგოროყვა

პანელის შემდეგი გამომსვლელი მედიაწიგნიერების ექსპერტი ქალბატონი ნატალია ინგოროყვა იყო. მან ისაუბრა, მედია წიგნიერების როლზე და აღნიშნა, რომ ბოლო კვლევების მიხედვით, ამ მიმართულებით საქართველო არ არის განვითარებული. ამიტომ, საჭიროა მეტი მუშაობა სკოლის მოსწავლეებსა და სტუდენტებთან, რათა შეძლონ წაკითხულის სწორად გააზრება და

კრიტიკული აზროვნება. ქალბატონმა ნატალიამ ასევე განაცხადა, რომ ადრე საკითხი იდგა თუ რით ესწავლებინათ მედია წიგნიერება, ახლა კი ეს გარემოება შეიცვლილია, ითარგმნა შესაბამისი მასალები და საჭიროა უნივერსიტეტების და სხვადასხვა ორგანიზაციების მეტი აქტიურობა, მოსწავლეებისა თუ მასწავლებლების გადამზადებისათვის. გამოსვლის ბოლოს, ისაუბრა ფორმალურ განათლებაში შემოტანილ საგანზე, რომლის სახელმძღვანელოც შექმნის პროცესშია და თავის როლს ითამაშებს მედია წიგნიერების ამადების კუთხით.

Natalia Ingorokva

Ms. Natalya Ingorokva, an expert in media literacy, took the stage as the next speaker during the panel discussion. She delved into the significance of media literacy and observed that recent studies indicate a lack of progress in this field in Georgia. Furthermore, she underscored the imperative of engaging more intensively with schoolchildren and students to foster accurate comprehension and critical thinking skills. Ms. Natalya also mentioned the previous quandary regarding the methods of teaching media literacy, but highlighted the current shift wherein relevant materials have been translated and emphasized the necessity for increased involvement from universities and diverse organizations to equip students and educators with the required expertise. In conclusion, she addressed the incorporation of media literacy into formal education, mentioning the ongoing development of a manual that will play a pivotal role in enhancing media literacy.

სანდრო ასათიანი

შემდეგი გამომსვლელი UniLab-ის ხელმძღვანელი და ციფრული ტექნოლოგიების ექსპერტი, ბატონი სანდრო ასათიანი იყო. გამოსვლის დასაწყისში, განაცხადა, რომ საზოგადოებაში ციფრული უნარების გავითარებას ხელი პანდემიამ შეუწყო, რადგან გაკვეთილები ონლაინ ტარდებოდა და ბავშვების განათლებაში ოჯახის წევრებიც იყვნენ ჩართულები. ბატონმა სანდრომ, ასევე ისაუბრა სკოლის განათლების სისტემაში დაგეგმილ ცვლილებაზე, რომელიც მოსაწავლეებისთვის მეორე კლასიდან, კომპიუტერული ტექნოლოგიების სწავლებას გულისხმობს. მან აღნიშნა, რომ ამ საგინსათვის არ არსებობს შესაბამისი სახელმძღვანელო, რადან ბავშვებმა მიიღონ პრაქტიკული განათლება და არ უწევდეთ პარაგრაფების და სხვადასხვა მასალის დაზეპირება.

Sandro Asatiani

Mr. Sandro Asatiani, the head of UniLab and an expert in digital technology, took the podium as the subsequent speaker. In the opening remarks of his speech, he highlighted the impact of the pandemic in fostering the development of digital skills within society. With the shift to online classes, both students and their family members became actively involved in the educational process. Mr. Sandro also discussed the planned reform in the school education system, which entails the introduction of computer technologies as early as the second grade. He acknowledged the absence of a suitable manual for this subject, emphasizing the need for a practical approach to education rather than relying on rote memorization of paragraphs and diverse materials.

მარიკა სიხარულიძე

ბატონი სანდროს შემდეგ, საზოგადოების წინაშე ციფრული მოქალაქეობის სპეციალიტი ქალბატონი მარიკა სიხარულიძე წარსდგა. მან ისაუბრა ციფრულ მოქალაქეობაზე და გამოყო მისი შემადგენელი სამი კომპონენტი. ესენია: მედია და ინფორმაციული წიგნიერება, კიბერ დაცულობა და ადამიანის უფლებები ონლაინ. ქალბატონმა მაკამ აღნიშნა, რომ საქართველო 2017 წლიდან შეუერთდა ციფრული მოქალაქეობის პროგრამას და ბევრი სახელმძღვანელო თუ ე.წ. "გაიდლაინი" ითარგმნა ქართულ ენაზე და ყველა დაინტერესებულ პირს, შესაძლებლობა აქვს სრულიად უფასოდ ჰქონდეს წვდომა აღნიშნულ მასალებთან.

Marika Sikharulidze

Following Mr. Sandro, Ms. Marika Sikharulidze, a specialist in digital citizenship, introduced herself to the audience. She focused on the concept of digital citizenship and highlighted its three key components: media and information literacy, cyber security, and human rights online. Ms. Maka mentioned that Georgia has been actively participating in the digital citizenship program since 2017, and all manuals or guidelines related to this program have been translated into Georgian. Moreover, she emphasized that these valuable resources are freely accessible to anyone interested in accessing them.

მაკა მახათაძე

შემდეგი გამომსვლელი, Step IT Academy-ის დამფუძნებელი ქალბატონი მაკა მახათაძე იყო. ისაუბრა იმ პრობლემების შესახებ, რომლებსაც აკადემია ყოველდღიურად აწყდება სხვადასხვა სასწავლო კურსით დაინტერესებულ ადამიანებთან. მან აღნიშნა, რომ ხშირ შემთხვევაში, სტუდენტებს არ გააჩნიათ საბაზისო ცოდნა და ციფრული უნარები, რომლებიც საჭიროა ამა თუ იმ პროფესიის დასაუფლებლად. ასევე განაცხადა, რომ ამ მიმართულებით ცოდნის ამაღლებისთვის ძალიან კარგია, რომ შესაბამისი საგნები სკოლებში ისწავლება. მაგრამ ამასთანავე, აუცილებელია შედარებით უფროსი ადამიანებისთვის, ციფრული უნარების განვითარება.

Maka Makhatadze

Mrs. Maka Makhatadze, the founder of Step IT Academy, took the stage as the subsequent speaker. She addressed the challenges faced by the academy in dealing with individuals interested in various courses. Mrs. Maka highlighted that, frequently, students lack the fundamental knowledge and digital skills required to excel in their chosen professions. She acknowledged the importance of incorporating relevant subjects into school curricula to enhance knowledge in this domain. However, she emphasized that it is equally crucial for older individuals who have already completed their university education to actively develop their digital skills.

მედია და ინფორმაციული წიგნიერების განვითარების პანელის დასასრულს გაქვრდა შეკითხვა, თუ იგეგმება სახელმწიფოსთან შეთანხმებული სტრატეგია მედია წიგნიერებასთან დაკავშირებით?

აღნიშნულ შეკითხვას მარიკა სიხარულიძემ უპასუხა და განაცხადა, რომ 2021 წელს დამტკიცებული კიბერუსაფრთხოების სტრატეგია მოიცავს განათლების და მედია წიგნიერების კომპონენტებს.

During the concluding moments of the panel discussion on media and information literacy development, a question arose regarding the existence of a planned strategy in collaboration with the government to address media literacy. Marika Sikharulidze responded to this query, stating that the cyber security strategy, which was approved the previous year, encompasses elements of education and media literacy.

ნიკოლოზ გაგნიძე

ფორუმის შემდეგი პანელი საქართველოს ინფორმაციული უსაფრთხოებას შეეხებოდა, რომელსაც მოდელირება CyberTrust LLC თანადადამფუძნებელმა, ბატონმა გიორგი გურგენიძემ გაუწია. ხოლო პირველი გამომსვლელი, კიბერუსაფრთხოების ეროვნული ასოციაციის თავმჯდომარე, ბატონი ნიკოლოზ გაგნიძე იყო. მან ისაუბრა მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ცვლილებების შესახებ, რომელიც საქართველოს მთავრობამ განახორციელა კიბერუსაფრთხოების მიმართულებით. აღნიშნული ცვლილება ძირითადად შეეხო ზედამხედველ და მაკოორდინებელ ორგანოებს. ბატონმა ნიკოლოზმა ასევე ისაუბრა, ასოციაციის ინტერესებზე და განმარტა, რომ მათი მუშაობა ეხება არა მხოლოდ კრიტიკული ინფორმაციების, არამედ მოქალაქეებსა და არაკრიტიკული სუბიექტებს. მიუხედავად იმისა, რომ მთავრობის მხრიდან, მათზე შედარებით ნაკლები დაინტერესებაა.

Nikoloz Gagnidze

The following panel at the forum revolved around the information security of Georgia, with Mr. Giorgi Gurgeniidze, the co-founder of CyberTrust LLC, serving as the moderator. The initial speaker was Mr. Nikoloz Gagnidze, the chairman of the National Cyber Security Association, who discussed the significant legislative changes introduced by the Georgian government in the field of cybersecurity. These changes primarily focused on the regulatory and coordinating bodies. Mr. Nikoloz also highlighted the association's dedication to safeguarding not only critical information assets but also citizens and non-critical entities. However, he acknowledged a relatively lower level of government interest in this domain.

შალვა შალამბერიძე

პანელის შემდეგი მონაწილე საპენსიო სააგენტოს წარმომადგენელი, ბატონი შალვა შალამბერიძე იყო. მან ისაუბრა სააგენტოში განხორციელებულ ცვლილებებზე, რომლებიც სტრუქტურულ ერთეულებს და კონტროლის მექანიზმებს შეეხებოდა. ბატონმა შალვამ აღნიშნა, რომ მათგან მნიშვნელოვანი, მონაცემთა გამჟღავნების პრევენციის, CM-ის პროგრამული უზრუნველყოფის, ცვლილების და ინციდენტების მართვის ცენტალიზებული სისტემის დანერგვა იყო.

Shalva Shalamberidze

The subsequent panelist to join the discussion was Mr. Shalva Shalamberidze, the representative of the Pension Agency. He elaborated on the implemented changes within the agency, specifically pertaining to structural units and control mechanisms. Mr. Shalva emphasized that one of the most significant changes was the adoption of a centralized system for data leakage prevention, as well as the implementation of CM programmatic provisioning, change management, and incident management protocols.

ამის შემდგომ, პანელი დისკუსიის რეჟიმში გაგრძელდა. კითხვები დაისვა მოდერატორის მიერ რომელიც შეეხებოდა გამოწვევებს, რომლის წინაშეც კიბერუსაფრთხოების ეროვნული ასოცია

იდგა. პანელის მონაწილეებმა ისაუბრეს საკუთარი გამოცდილებების შესახებ ამ მიმართულებით. დისკუსიაში გამოიყო ძირითად საკითხები, ესენია: კრიტიკული სისტემის სუბიექტების გავრცელების გაფართოება და ინფორმაციული უსაფრთხოების ახალი კანონპროექტის შემუშავება. ასევე, გამოსვლის ბოლოს, პანელის მონაწილეებმა ყურადღება გაამახვილეს საფრთხეებზე, რომლებიც საქართველოს აქვს ან მომავალში შეიძლება ჰქონდეს ინფორმაციული უსაფრთხოების მიმართულებით.

During the discussion mode of the panel, the moderator posed questions regarding the challenges faced by the National Cyber Security Association. The panelists shared their experiences and insights on the topic. The main issues highlighted during the discussion included the expansion of critical system subject distribution and the development of a new draft law on information security. The participants also discussed the existing and potential threats that Georgia faces in terms of information security. These discussions aimed to shed light on the current state of cybersecurity and identify measures to address emerging challenges in the field.

IGF ფორუმის შემდეგი სასაუბრო თემა ხელოვნური ინტელექტის სამართლებრივი და ეთიკური ასპექტები იყო, რომელსაც მოდერატორი ბიზნესისა და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტის, კვლევების ცენტრის დირექტორი, ბატონმა ზვიად გაბისონია იყო. ის მიესალმა დამსწრე საზოგადოებას, მოკლედ ისაუბრა ფორუმის მნიშვნელობაზე და პანელის სპიკერები წარადგინა.

The subsequent topic of discussion at the IGF Forum centered around the legal and ethical dimensions of artificial intelligence. Mr. Zviad Gabisonia, Director of the Research Center at the University of Business and Technology, took charge as the moderator. He extended a warm welcome to the audience, highlighting the significance of the forum, and proceeded to introduce the panel speakers.

მიხეილ გავაშელი

პირველი გამომსვლელი საქართველოს ეროვნული ბანკის წარმომადგენელი, ბატონი მიხეილ გავაშელი იყო. მან ისაუბრა ხელოვნური ინტელექტის ჩართულობაზე ფინანსურ სექტორში და აღნიშნა, რომ მსგავსი მოდელები აადვილებს მონაცემების დამუშავებას და კლიენტებისთვის ეფექტური მომსახურების მიწოდებას. მეორეს მხრივ, მან აღნიშნა, რომ საჭიროა ასეთი მოდელების რეგულაცია და მონიტორინგი, რათა ყველა მომხმარებლისთვის იყოს გამჭვირვალე მისი მათი მუშაობის პრინციპები. ბატონმა მიხეილმა, ასევე ისაუბრა ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებაზე ქართულ საბანკო სექტორში და განაცხადა, რომ ყველა წამყვანი ბანკი, განსხვავებით მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა, აქტიურად იყენებს მას სხვადასხვა ოპერაციებში.

Mikheil Gavasheli

The initial speaker in this session was Mr. Mikheil Gavasheli, the representative of the National Bank of Georgia. He discussed the integration of artificial intelligence in the financial sector, highlighting how such models streamline data processing and enhance customer service efficiency. However, he emphasized the importance of regulating and monitoring these models to ensure transparency and understanding of

their principles among all users. Mr. Mikheil also touched upon the utilization of artificial intelligence in the Georgian banking sector, stating that leading banks extensively employ it in various operations, unlike microfinance organizations.

გიორგი გიორგობიანი

პანელის შემდეგი გამომსვლელი, "ხელოვნური ინტელექტზე დაფუძნებული აპლიკაციები ყოველდღიურ ცხოვრებაში" უფროსი ინჟინერი, ბატონი გიორგი გიორგობიანი იყო. დასაწყისში, მან მოკლედ ისაუბრა ხელოვნური ინტელექტის მუშაობის პრინციპებზე. ამის შემდგომ, Genentech-ს საქმიანობა გააცნო საზოგადოებას და აღნიშნა, რომ 15-20 წელიწადში შესაძლებელი იქნება ხელოვნური ინტელექტისთვის იმხელა ინფორმაციის მიწოდება, რომ მან შეძლოს ადამიანის სისხლის ანალიზის შედეგის მიხედვით, სწორი დიაგნოზის დასმა და შესაბამისი მკურნალობის დანიშვნა.

Giorgi Giorgobiani

Following Mr. Mikheil Gavasheli, the next speaker on the panel was Mr. Giorgi Giorgobiani, a Senior Engineer specializing in "Artificial Intelligence-Based Applications in Everyday Life." He commenced his speech by providing a concise overview of the fundamental principles underlying artificial intelligence. Subsequently, he introduced the audience to Genentech's endeavors and emphasized that in the next 15-20 years, it will become feasible to furnish artificial intelligence with a substantial amount of information. This wealth of data will enable AI systems to accurately diagnose medical conditions and prescribe suitable treatments based on the results of human blood analyses.

თეონა ტურაშვილი

შემდეგი მონაწილე, IDFI-ის წარმომადგენელი, ქალბატონი თეონა ტურაშვილი იყო. გამოსვლის დასაწყისში, მისი ორგანიზაციის მიერ ჩატარებულ კვლევებზე ისაუბრა, რომლის მიხედვითაც, საჯარო უწყებებიდან ყველაზე ხშირად, ხელოვნურ ინტელექტს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო იყენებს. ამის შემდგომ, საერთაშორისო სტანდარტებზე განაგრძო საუბარი და აღნიშნა, რომ ამ კუთხით უნივერსალური პრინციპები და დეფინიცია ჯერჯერობით არ არსებობს. ევროკავშირის და ევროსაბჭოს მიერ ჩატარებულ კვლევებზე დაყრდნობით, მან გამოყო რამოდენიმე სტანდარტი, რომლებზეც მუშაობა მიმდინარეობს. ესენია: გამჭვირვალობა, სამართლიანობა, ზიანისგან დაცვა, პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა, სისტემის სარგებლიანობა, სანდოობა და სოლიდარობა.

Teona Turashvili

The next participant was Mrs. Teona Turashvili, representative of IDFI. At the beginning of his speech, he talked about the research conducted by his organization, according to which, among the public agencies, artificial intelligence is used most often by the Ministry of Internal Affairs of Georgia. After that, he continued talking about international standards and noted that there are no universal principles and definitions in this respect yet. Based on the research conducted by the European Union and the Council of Europe, he identified several standards that are being worked on. These are: hardship, fairness, protection from harm, privacy, system usefulness, reliability and solidarity.

პანელი შემდგომ დისკუსიის რეჟიმში გაგრძელდა. მონაწილეებმა ისაუბრეს ხელოვნური ინტელექტის ჯანდაცვის სფეროში გამოყენების დადებით და უარყოფით მხარეებზე. განხილული იყო ისეთი საკითხები, როგორიცაა, AI-ს ჩარევა პაციენტისთვის დიაგნოზის დასმის ეტაპზე, ასევე რამდენად იქნება პერსონალური მონაცემები დაცული, მაშინ როდესაც ხელოვნურ ინტელექტს შესაძლოა წვდომა ჰქონდეს ისეთ ინფორმაციაზე, როგორიცაა ადამიანის გენეტიკური კოდი და სხვა პირადი ინფორმაციები.

დისკუსიის ერთ-ერთი თემა, ასევე იყო პერსონალური მონაცემების დამუშავება და დაცვა, რომელსაც შინაგან საქმეთა სამინისტრო იყენებს თავის საქმიანობის ფარგლებში. მოცემულ თემაზე ქალბატონმა თეონა ტურაშვილმა ისაუბრა და აღნიშნა, რომ სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახურმა გააკეთა ანგარიში კამერების შემოწმების მიმართულებით და ამ მხრივ სტრუქტურაში ბევრი დარღვევა აღმოჩნდა. ქალბატონმა თეონამ ასევე განაცხადა, რომ მონაცემების შენახვა-დამუშავების კუთხით აუცილებელია არსებობდეს ნორმები, განსაკუთრებით საჯარო ორგანოებში, რადგან საზოგადოების ინტერესი მათ მიმართ ძალიან მაღალია. მისივე თქმით, ხელოვნურ ინტელექტს შსს აქტიურად იყენებს, ასევე, მისი დანერგვა იგეგმება საქართველოს პროკურატურასა და სხვადასხვა საჯარო სექტორში.

The panel discussion continued with participants discussing the advantages and disadvantages of utilizing artificial intelligence in healthcare. They delved into topics such as the role of AI in patient diagnosis and the potential implications for personal data protection. Concerns were raised regarding the access of AI to sensitive information such as genetic codes and other personal data, emphasizing the need for robust public safeguards.

Another topic of discussion revolved around the processing and protection of personal data within the activities of the Ministry of Internal Affairs. Ms. Teona Turashvili shared insights on this matter, highlighting a report by the State Inspector's Office that revealed numerous violations in the camera inspection process. Mrs. Teona stressed the importance of establishing norms for data storage and processing, particularly within public institutions due to the high public interest involved. She mentioned the active utilization of artificial intelligence by the Ministry of Internal Affairs and further plans for its implementation in the Prosecutor's Office of Georgia and various private sectors.

პანელის ბოლოს გაჟღერდა შეკითხვა ბატონ მიხეილ გავამელის მიმართულებით. როდესაც საქართველოს ეროვნული ბანკი აძლევს მითითებას კერძო ბანკებს, რა გარანტია მომხმარებელს, რომ მისი პირადი ინფორმაცია აუცილებლად იქნება დაცული და არის თუ არა რაიმე აუდიტი ამ მიმართულებით?

ბატონმა მიხეილმა აღნიშნულ შეკითხვაზე განაცხადა, რომ როდესაც ეროვნული ბანკი დებს რაიმე დებულებას, აკონტროლებს კიდევ მის შესრულებას სხვადასხვა გზებით. მისი თქმით, თუ ბანკი იყენებს რაიმე რთულ ხელოვნურ ინტელექტს, მაშინვე არ აქვს მისი სრულიად გამოყენების უფლება, რადგან უნდა მოხდეს მისი შესწავლა და მონიტორინგი. ასევე, არსებობს უფლებათა დაცვის სააგენტო, რომლის თანხმობის გარეშეც კომპანიები ვერ გამოიყენებენ პერსონალურ ინფორმაციებს.

At the conclusion of the panel, Mr. Mikheil Gavasheli addressed a question about the protection of personal information when the National Bank of Georgia provides instructions to private banks and whether there are audits in place to ensure compliance.

Mr. Mikheil responded by stating that when the National Bank issues provisions, it takes measures to oversee their implementation. If a bank intends to utilize complex artificial intelligence, it must undergo thorough study and monitoring before being granted full authorization. Moreover, there is a rights protection agency that regulates the use of personal information, and companies cannot access such data without obtaining consent from this agency. These measures aim to guarantee the protection of customer's personal information within the banking sector.

ფორუმის შემდეგი სასაუბრო თემა იყო დეზინფორმაცია სოციალურ ქსელებში, რომლის მოდერატორიც „ნეტგაზეთის“ რედაქტორი, ბატონი თაზო კურეიშვილი იყო. მან საზოგადოებას მოკლედ გააცნო სასაუბრო თემა და წარუდგინა სპიკერები. ხოლო, შესავალ სიტყვაში, მოკლედ მიმოიხილია რუსეთ-უკრაინის ომი და დეზინფორმაციის როლი აღნიშნულ პროცესებში. ამის შემდგომ სიტყვა გადასცა ქალბატონ თამარ კინწურაშვილს.

The subsequent discussion topic at the forum focused on disinformation in social networks, with Mr. Tazo Kureishvili, the editor of "Netgazeti," serving as the moderator. He provided a brief introduction to the topic and introduced the speakers. In his introductory speech, he briefly discussed the Russia-Ukraine war and the significance of disinformation in relation to these events. Following his remarks, he handed over the floor to Mrs. Tamar Kintsurashvili to deliver her speech.

თამარ კინწურაშვილი

“მედიის განვითარების ფონდის” აღმასრულებელმა დირექტორმა, ქალბატონმა თამარ კინწურაშვილმა, გამოსვლის დასაწყისში, ისაუბრა ფაქტების გადამოწმების მესამე მხარის პროგრამაზე, რომელსაც „ფესიბუქსზე“ დეზინფორმაციის აღმოსაჩენად იყენებენ. ასევე, აღნიშნა, რომ რთულია დააკვირდე თითოეული ადამიანის ქცევას ონლაინ სივრცეში, რადგან არ არსებობს სოციალური მონიტორინგის მექანიზმი. ამის შემდგომ, ისაუბრა რუსეთ-უკრაინის ომსა და იმ დეზინფორმაციებზე, რომლებსაც ოკუპანტი ქვეყანა იყენებდა გავლენების მოსაპოვებლად. გამოსვლის ბოლოს, ისაუბრა ინდივიდუალური ანგარიშების მიერ გავრელებული ინფორმაციებზე, რომელსაც კრემლის პროპაგანდისტები ხშირად იყენებენ. აღნიშნა, რომ ამ მხრივ მონიტორინგი უფრო რთულია, რადგან საქმე ეხება პერსონალური მონაცემების დაცვას.

Tamar Kintsurashvili

Mrs. Tamar Kintsurashvili, the executive director of the "Media Development Fund," began her speech by discussing the third-party fact-checking program employed by Facebook to identify disinformation. She highlighted the challenge of monitoring individual behavior in the online space due to the absence of a

social monitoring mechanism. She then turned her attention to the Russia-Ukraine war and the disinformation tactics employed by the occupying country to exert influence.

Towards the end of her speech, Mrs. Tamar addressed the issue of information leaked through individual accounts, which is often exploited by Kremlin propagandists. She emphasized that monitoring such instances is particularly challenging due to concerns related to the protection of personal data.

სოფიო გელავა

პანელის შემდეგი გამომსვლელი, ატლანტიკური საბჭოს DFRLab-ის მკვლევარი, ქალბატონი სოფიო გელავა იყო. მან ისაუბრა ატლანტიკურ საბჭოში „ფეისბუქთან“ თანამშრომლობაზე და ქცევაზე, რომლის მეშვეობითაც ვრცელდება დეზინფორმაცია აღნიშნულ პლატფორმაზე. ამის შემდგომ, აღნიშნა ე.წ. ფეიკ ექსპერტების პრობლემა საქართველოში, რომლებსაც კონკრეტული პოლიტიკური პარტიები იყენებენ საკუთარი მიზნებისთვის. ასევე, ისაუბრა 2019 წელს ფეისბუქის მიერ გამოქვეყნებულ ინფორმაციაზე, ცრუ ანგარიშების შესახებ, რომლის უკანაც გარკვეული პოლიტიკური პარტიები იდგნენ. გამოსვლის ბოლოს, ქალბატონმა სოფიომ ისაუბრა მექანიზმებზე, რომლებსაც სოციალური ქსელები იყენებენ დეზინფორმაციასთან ბრძოლისთვის. ესენია: ფაქტების, დეზინფორმაციის და საინფორმაციო ოპერაციებს ანალიზი. ასევე, ანგარიშების დეაქტივაცია, რომელშიც „Facebook“, „twitter“ და „Youtube“ პლატფორმები არიან ჩართულები.

Sophio Gelava

The subsequent speaker on the panel was Ms. Sofia Gelava, a researcher from the Atlantic Council DFRLab. She discussed the collaboration between the Atlantic Council and Facebook, focusing on the behavior through which disinformation spreads on the platform. Ms. Sofia also addressed the issue of fake accounts in Georgia, highlighting how certain political parties utilize them for their own agendas. Furthermore, she mentioned Facebook's disclosure in 2019 regarding false reports and the involvement of specific social entities behind them. Towards the end of her speech, Ms. Sofia delved into the mechanisms employed by social networks to combat disinformation. These include fact-checking, analysis of disinformation and information operations, as well as the deactivation of accounts on platforms such as Facebook, Twitter, and YouTube.

ანტონ ვაჭარაძე

სესიის შემდეგი სპიკერი, ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტის (IDFI) მენეჯერისა და დეზინფორმაციის კვლევების მიმართულების ხელმძღვანელი, ბატონი ანტონ ვაჭარაძე იყო. მან ისაუბრა, ისტორიული ფაქტების და ნარატივების გამოყენებაზე დეზინფორმაციის გავრცელების კუთხით. მან აღნიშნა, რომ კრემლი დიდი ხნის განმავლობაში იყენებდა იმ ადამიანებს, რომლებსაც მოუწიათ საბჭოთა კავშირის პერიოდში ცხოვრება და გარკვეული ემოციები აკავშირებდათ მასთან. გამოსვლის ბოლოს, ბატონმა ანტონმა, ისაუბრა საზოგადოებასთან ურთერთობის მარტივ ფორმაზე, როგორებიცაა

Instagram და TikTok პლათორმების გამოყენება, რათა მომხმარებლამდე მივიდეს სწორი ინფორმაცია და ამას არ დასჭირდეს დიდი დრო, რაც სჭირდება ხოლმე სტატიების და საარქივო მასალების დამუშავებას.

Anton Vacharadze

Mr. Anton Vacharadze, the head of the memory and disinformation research department at the Freedom of Information Development Institute (IDFI), took the floor as the next speaker. He focused on the utilization of historical facts and narratives as tools for disinformation. Mr. Anton highlighted how the Kremlin has long exploited individuals who lived during the Soviet Union, tapping into their emotional connections to that era. In concluding his speech, Mr. Anton emphasized the importance of establishing a simple and effective means of engaging with the public. He suggested leveraging platforms such as Instagram and TikTok to disseminate accurate information to users in a concise and accessible manner, considering that not everyone has the time or inclination to delve into extensive articles or archive materials.

სესიის მოდერატორის შეკითხვას, თუ რა გზების იყენებენ საქართველოში რომ თავი აარიდონ სოციალური ქსელების დეზინფორმაციის გამოვლენის ალგორითმს, უპასუხა ქალბატონმა თამარ კინწურაშვილმა და განაცხადა, რომ ცრუ ინფორმაციის გამავრცელებლებმა დაიწყეს კომუნიკაციის არხების დივირსიფიცირება, მათ შორის ინდივიდუალური კომუნიკაციების Telegram ჯგუფებში დატვირთვით. ბოლოს, აღნიშნა, რომ ევროკავშირი მუშაობს ციფრული სერვისების აქტზე, რომელიც ვალდებულს გახდის პლათფორმებს დაიცვან გარკვეული წესები ინფორმაციის გავრცელების მიმართულებით.

შემდეგი შეკითხვა იყო თუ როგორ მოქმედებს DFRLab იმ შემთხვევაში, თუ სოციალური ქსელების მიერ წაშლილი ექსტრემიზმი ისევ ბრუნდებიან პლათფორმაზე და აგრძელებენ დეზინფორმაციის გავრცელებას?

აღნიშნულ შეკითხვას უპასუხა ქალბატონმა სოფიო გელავამ და განაცხადა, რომ დეზინფორმაციის გამავრცელებელ ანგარიშზე, პირველ ჯერზე Facebook-ს ბევრი არგუმენტი და კვლევა სჭირდება, რათა რომელიმე ანგარიში წაშალოს, ხოლო შემდეგ ეს პროცესი ბევრად მარტივდება. ასევე აღნიშნა, რომ ერთელ წაშლილი და დაბრუნებული ანგარიშების ნახვები და საზოგადოების ჩართულობა მათ პოსტებში, ახლოსაც ვერ მივა თავდაპირველ შედეგებთან. ასევე, Facebook-ი ისევ რჩება დეზინფორმაციის გავრცელების მთავარ პლათფორმად, მაგრამ თანდათან ემატება Telegram-ი, TikTok-ი და სხვა პლათფორმები.

პანელის მოდერატორის მიერ, შემდეგი შეკითხვა გაჟღერდა ბატონი ანტონ ვაჭარიძის მიმართულებით, თუ რა უნდა გაკეთდეს იმისათვის რომ საზოგადოებაში მედია წიგნიერება ამადლდეს?

ბატონმა ანტონმა განაცხადა, რომ საჭიროა საზოგადოებისთვის დეზინფორმაციის ალტერნატივის შეთავაზება, რომელიც რეალურ ისტორიულ ფაქტებზე იქნება დაფუძნებული.

ამის მაგალითად მოიყვანა გორში განხორციელებული პროექტი, რომელიც ქალაქს საზოგადოებას გააცნობდა არა სტალინის დაბადების ადგილად, არამედ, იმ ქართველ საზოგადო მოღვაწეებზე მიაწვდიდა ინფორმაციას, რომლებიც ქალაქ გორთან იყვნენ დაკავშირებული. ბოლოს, ისაუბრა ისტორიის საგნის სწავლებაზე საჯარო სკოლებში და აღნიშნა, რომ გარკვეული ფაქტები და მოვლენები, არ არის საკმარისად კარგად მიწოდებული მოსწავლეებისთვის და საჭიროა მუშაობა ამ მიმართულებითაც.

In response to the moderator's question regarding the methods used in Georgia to circumvent the disinformation detection algorithms of social networks, Ms. Tamar Kintsurashvili explained that the spreaders of false information have started diversifying their communication channels. This includes sharing individual communications through Telegram groups. She further mentioned that the European Union is currently working on the Digital Services Act, which will establish rules for information dissemination that platforms must adhere to.

The next question was directed to Ms. Sofio Gelava from DFRLab, asking how the organization deals with accounts that have been deleted by social networks but return and continue spreading disinformation. Ms. Sofio responded that initially, Facebook requires substantial evidence and research before deleting an account. However, once an account has been deleted once, the process becomes easier in subsequent instances. She also noted that the reinstated accounts often fail to regain the same level of reach and public engagement as before. While Facebook remains the primary platform for disinformation, other platforms like Telegram and TikTok are gradually being added to the mix.

The moderator then posed a question to Mr. Anton Vacharidze, asking what measures should be taken to enhance media literacy in society. Mr. Anton suggested that offering the public an alternative based on accurate historical facts is crucial to combat disinformation. He cited a project implemented in Gori as an example, which aimed to present the city not just as Stalin's birthplace but also highlight the many Georgian public figures connected to Gori. Additionally, Mr. Anton emphasized the need to improve the teaching of history in public schools, as certain facts and events are currently not adequately communicated to students. Efforts should be made to address this gap as well.

ინტერნეტმმართველობის ფორუმის შემდეგი სესიის სასაუბრო თემა საავტორო უფლებები ონლაინ, ხოლო, მოდერატორი კავშირგაბმულობის, საინფორმაციო და თანამედროვე ტექნოლოგიების დეპარტამენტის უფროსი, ქალბატონი ეკა ყუსაბიძე იყო. გამოსვლის დასაწყისში, მან მიმოიხილა წინა პანელი და მოკლედ ისაუბრა საავტორო უფლებების შესახებ. აღნიშნა, რომ ელექტრონული კომერციის შესახებ კანონი არის შემუშავებული და უახლოეს მომავალში გადავა პარლამენტში განსახილველად. გამოსვლის ბოლოს კი მიმოიხილა ევროკავშირის პრაქტიკის და აღნიშნული კანონპროექტის შესაბამისობა და სიტყვა გადასცა ქალბატონ მანანა ფრუიძეს.

The next session of the Internet Governance Forum focused on the topic of copyright online, with Mrs. Eka Kusabidze, the head of the Department of Communication, Information and Modern Technologies, as the moderator. In her opening speech, Mrs. Eka Kusabidze provided an overview of the upcoming panel and briefly discussed the subject of copyright. She mentioned that a law on electronic commerce has been developed and will soon be presented to the parliament for discussion. Towards the end of her speech, she highlighted the importance of aligning the draft law with the practices and regulations of the European Union in the field of copyright.

მანანა ფრუიძე

სსიპ-საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრის -„საქპატენტის“ დირექტორის მოადგილე, ქალბატონმა მანანა ფრუიძემ, გამოსვლის დასაწყისში, მოკლედ ისაუბრა ორგანიზაციის საქმიანობის შესახებ, ასევე ევროკავშირის მოთხოვნებზე ინტელექტუალური საკუთრების და საავტორო უფლებების დაცვის კუთხით. მან აღნიშნა, რომ საქართველოს კანონმდებლობა შესაბამეა აღნიშნულ მოთხოვნებს, მაგრამ ონლაინ სივრცეში განთავსებული კონტენტის ძირითადი ნაწილი, მაინც მოპარულია. ქალბატონი მანანას თქმით, სწორედ ამიტომაც საჭირო კონკრეტული საკანონმდებლო მექანიზმის შემუშავება, რომელიც უფრო მოკლე ვადაში მისცემს შესაძლებლობას საავტორო უფლების მქონე სუბიექტს დაიცვას საკუთარი უფლება. გამოსვლის ბოლოს, ისაუბრა იმ მექანიზმებზე, რომლებიც კანონპროექტის ფარგლებში საშუალებას მისცემს ავტორებს, კომუნიკაცია ჰქონდეთ ინტერნეტ პროვაიდერებთან და საჭიროების შემთხვევაში მოითხოვონ ამა თუ იმ კონტენტზე საკუთარი საავტორო უფლებების დაცვა.

Manana Fruidze

In her speech, Ms. Manana Fruidze, the Deputy Director of the National Intellectual Property Center of Georgia (Sakpatent), provided an overview of the organization's activities and discussed the requirements set by the European Union regarding intellectual property and copyright protection. She acknowledged that while Georgia's legislation aligns with these requirements, a significant portion of content posted online still involves copyright infringement. To address this issue, Ms. Manana emphasized the need for a specific legislative mechanism that would enable copyright holders to protect their rights in a more efficient and timely manner. Towards the end of her speech, she highlighted the mechanisms proposed within the draft law that would facilitate communication between authors and Internet providers, allowing copyright holders to demand protection for their copyrighted content when necessary.

თათია ბაციკაძე

პანელის შემდეგი გამომსვლელი, USAID-ის ეკონომიკური მმართველობის პროგრამის წარმომადგენელი, ქალბატონი თათია ბაციკაძე იყო. გამოსვლის დასაწყისში, მოკლედ ისაუბრა მათი საქმიანობის შესახებ და აღნიშნა, რომ ორგანიზაცია ჩართულია ელექტრონული კომერციის რეფორმის განხორციელებაში. აღნიშნა, რომ ინტენეტის გამოყენება მოსახლეობაში სწრაფად იზრდება და საჭიროა საავტორო უფლებების დაცვა, ხოლო დარღვევის შემთხვევაში,

მომხდარზე სწრაფი რეაგირება. შემდგომ, ისაუბრა USAID-ის პროგრის ფარგლებში საჯარო და კერძო დიალოგის სერიებზე, რომლის საშუალებითაც ხდება უკუკავშირის, შენიშვნების და მოსაზრებების გაცვლა და მაქსიმალურად ეხმარება ორგანიზაციას მუშაობის გაგრძელებასა და მათ აღსრულებაში.

Tatia Batsikadze

Mrs. Tatia Batsikadze, the representative of USAID's economic management program, began her speech by providing an overview of the organization's activities. She highlighted their involvement in the implementation of e-commerce reform and the need to protect copyrights in the face of the rapidly growing internet usage among the population. Mrs. Batsikadze emphasized the importance of responding promptly to copyright violations. She also mentioned the series of public and private dialogues within USAID's program. These dialogues serve as a platform for exchanging feedback, notes, and opinions, enabling the organization to gather valuable insights and continue their work while incorporating diverse perspectives. The engagement of stakeholders through these dialogues contributes to the effectiveness and relevance of USAID's initiatives in supporting e-commerce and related areas.

ნათია კაციაშვილი

პანელის შემდეგი გამომსვლელი USAID-ის ეკონომიკური უსაფრთხოების პროგრამის კიდევ ერთი წარმომადგენელი, ქალბატონი ნათია კაციაშვილი იყო. გამოსვლის დასაწყისში, ისაუბრა პროგრამის მიზნებზე, რომლებიც გულისხმობს საქართველოს ეკონომიკური ზრდის ხელშეწყობას პრიორიტეტული, კონკურენტუნარიანი სექტორების დახმარების გზით. ასევე, აღნიშნა, რომ მათი მიდგომები გულისხმობს კომპანიებისთვის კონკრეტული პროდუქტიული აქტივობების ხელშეწყობას და სხვადასხვა ინტერვენციებს. შემდგომ მოკლედ შეეხო საჯარო-კერძო დიალოგის მნიშვნელობას, მიმოიხილა მისი მიმდინარეობა და შედეგები. გამოსვლის ბოლოს კი ჩატარებულ კვლევაზე ისაუბრა, რომლის მიხედვითაც საქართველოს კრეატიული განუვითარებლობის მთავარი მიზეზი ონლაინ მეკობრეობაა, რომლიც ხელს უშლის კრეატორებს შექმნან და გაყიდონ თავიანთი პროდუქტი.

Natia Katsiashvili

The next speaker in the panel was Mrs. Natia Katsiashvili, another representative of the USAID Economic Security Program. In her speech, she outlined the goals of the program, which aim to promote the economic growth of Georgia by supporting priority and competitive sectors. Mrs. Katsiashvili emphasized their approach of promoting specific productive activities for companies through various interventions. She also highlighted the significance of public-private dialogue as a key component of their program. Mrs. Katsiashvili reviewed the progress and outcomes of these dialogues, underscoring their role in fostering collaboration and generating positive results. Towards the end of her speech, she discussed research findings that identified online piracy as the primary reason for Georgia's creative underdevelopment. She emphasized that the prevalence of piracy hampers creators from fully realizing the value of their products

and inhibits their ability to create and sell their work effectively. Addressing online piracy was identified as a crucial step in fostering a thriving creative industry in Georgia.

კონსტანტინე ქორიძე

კომუნიკაციების კომისიის აუდიოვიზუალური მედია მომსახურებების რეგულირების დეპარტამენტის უფროსის მოვალეობის შემსრულებელმა, ბატონმა კონსტანტინე ქორიძემ, ისაუბრა 2016 წლიდან დღემდე მათ მიერ განხორციელებულ საქმიანობაზე. ასევე, განმარტა, რომ ორგანიზაცია ძირითადად უფლებამფლობელისგან მიერ მოწოდებული ინფორმაციის მიხედვით რეაგირებს და ამ დროის მანძილზე გამოკვლეულია 600-მდე ვებ-გვერდის კონტენტი. ასევე, ბატონმა კონსტანტინემ განმარტა, რომ თუ რომელიმე საიტზე განთავსებულია ლეგალურთან ერთად, არალეგალური მასალა, ეს იძლევა საფუძველს რომ შესაბამის ინტერნეტ პროვაიდერს მიაწოდონ აღნიშნული ინფორმაცია და რათა შემდეგ შესაბამისი რეაგირება მოხდეს ფაქტზე. გამოსვლის ბოლოს, დეტალურად აღწერა ის პროცესი და თავისებურებები, რაც საჩივრის შემოსვლიდან დაბლოკვამდე გადის ესა თუ ის პირატული ვებ-გვერდი.

Konstantine Koridze

Mr. Konstantine Koridze, the Acting Head of the Audiovisual Media Services Regulation Department of the Communications Commission, provided insights into their activities since 2016. He explained that the organization primarily responds based on information provided by rights holders. Over this period, they have examined the content of approximately 600 web pages. Mr. Konstantine highlighted that if illegal material is found alongside legal content on any website, it provides grounds for sharing the relevant information with the internet service provider. This enables appropriate action to be taken against the infringement. He emphasized the importance of addressing websites that host pirated content to protect intellectual property rights. In the concluding part of his speech, Mr. Konstantine described in detail the process and characteristics of a specific pirated website, from the receipt of a complaint to the subsequent blocking actions taken by the Communications Commission. His explanation shed light on the measures taken to combat online piracy and enforce copyright protection in Georgia.

პანელის შემაჯამებელი სიტყვით საზოგადოების წინაშე წარსდგნენ ბატონი უჩა სეთური, ქალბატონი ნათია კაციაშვილი და ეკა ყუსაბიძე. მათ ისაუბრეს პირატულ საიტებთან ბრძოლის გამოცდილებაზე და აღნიშნეს რომ ვებ-გვერდების დაბლოკვას მოაქვს მხოლოდ 10-15% - იანი შედეგი, რადგან ამით მომხმარებლების ქვევა არ იცვლება და ისინი მხოლოდ გადადიან სხვა საიტზე. მეტწილად კი ეს არის რუსული ვებ-გვერდები. ზემოთ აღნიშნული აისახება ქვეყნის ეკონომიკაზე, რადგან ტრაფიკები ძირითადად ოკუპანტი ქვეყნისკენ მიედინება. შემაჯამებელ სიტყვებში, ასევე საუბარი იყო მომხმარებელთან სწორ მიდგომაზე და მათ ცნობიერების ამაღლებაზე, რათა დაცული იყოს საავტორო უფლებები და პირატული საიტების ნაცვლად, მომხმარებლებმა გამოიყენონ ლეგალური ვებ-გვერდები.

In their concluding speeches, Mr. Ucha Seturi, Ms. Natia Katsiashvili, and Eka Kusabidze shared their experiences in combating pirate websites and addressed the challenges faced in their efforts. They

acknowledged that simply blocking websites has limited effectiveness, as it does not change user behavior, leading them to seek alternative sites, often hosted on Russian platforms. This phenomenon has negative implications for the country's economy, as internet traffic flows primarily to the occupying country. The panelists emphasized the need for a comprehensive approach that goes beyond blocking websites. They highlighted the importance of raising awareness among users about the significance of copyright protection and the use of legal websites instead of pirated ones. By fostering a culture of respect for intellectual property rights, they aimed to redirect users towards legal platforms and ensure a more sustainable and supportive environment for content creators and the economy as a whole. The speakers stressed the importance of ongoing dialogue and collaboration between various stakeholders, including government institutions, industry players, and civil society, to develop effective strategies in the fight against online piracy. By adopting a multifaceted approach and promoting user education, they aimed to mitigate the negative impact of pirate websites and promote a more responsible and legal online environment in Georgia.

შემდეგი პანელი მიეძღვნა მრავალენოვნებას ინტერნეტში და .ge ზონაში, რომლის მოდერატორი ბატონი რატი სხირტლაძე იყო. მან მოკლედ მიმოიხილა სესიის განსახილველი თემა და საზოგადოებას სხდომის მომხსენებლები გააცნო. ამის შემდეგ კი აუდიტორიის წინაშე, პრეზენტაციით წარსდგა ენის ეროვნული ინსტიტუტების ფედერაციის პრეზიდენტი, ქალბატონი საბინე კირხმეიერი.

The subsequent panel was centered around multilingualism on the Internet, with a specific focus on the .ge zone. Mr. Rati Skhirtladze expertly moderated the session, providing an overview of the topic at hand and introducing the esteemed speakers to the audience. Taking the stage, Mrs. Sabine Kirchmeier, President of the Federation of National Language Institutes, delivered a compelling presentation to the attentive audience. Her insightful talk shed light on the importance of multilingualism in the digital realm, particularly within the .ge zone.

საბინე კირხმეიერი

ქალბატონმა საბინამ წარმოადგინა პრეზენტაცია ენის ეროვნული ინსტიტუტების ევროპული ფედერაციის (EFNIL) და მისი მისიის ხელშეწყობის მულტილინგვიზმისა და ლინგვისტური მრავალენოვნების შესახებ ევროკავშირში. მან ხაზი გაუსვა სწავლების მნიშვნელობას და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ენის სახელმწიფო დეპარტამენტის ჩართულობას. აღინიშნა ლინგვისტური ტექნოლოგია, მათ შორის მთარგმნელობითი სისტემები, როგორც გადამწყვეტი ინსტრუმენტი ეფექტური მრავალენოვანი კომუნიკაციის მისაღწევად. ევროპული ენის ბაღე და სხვა ინფრასტრუქტურა ნახსენები იყო, როგორც პლატფორმა, რომელიც აგროვებს რესურსებს და ხდის მათ ხელმისაწვდომს. ასევე, ევროპული ენების თანასწორობის პროექტი, რომელიც 2021 წელს დაიწყო, მიზნად ისახავს თანასწორობას ამ მიმართულებით. გარდა ამისა, პროექტი ემსახურება ევროპული, ციფრული ეკოსისტემის განვითარებას, რომელიც ხელს უწყობს მრავალენოვან ონლაინ კომუნიკაციას. მსმენელებს მიეცათ შესაბამისი პროექტების ბმულები და დამატებითი რესურსები შემდგომი კვლევისთვის.

Mrs. Sabina delivered a presentation on the European Federation of National Institutions for Language (EFNIL) and its mission to promote multilingualism and linguistic diversity within the European Union. She emphasized the significance of language learning and highlighted the involvement of the State Language

Department at Tbilisi State University in Georgia. Language technology, including translation systems, was underscored as a crucial tool for achieving effective multilingual communication. The European Language Grid and other infrastructures were mentioned as platforms that gather language resources and make them accessible. The European Language Equality project, launched in 2021, aims to achieve language equality for all European languages by 2030. Mrs. Sabina pointed out the varying levels of language technology support for different languages, emphasizing the need to enhance support across the board. Furthermore, the project aims to develop a comprehensive European digital ecosystem that facilitates multilingual online communication. Attendees were provided with links to relevant projects and additional resources for further exploration.

გაბრიელა სჩიტეკი

შემდეგი პრეზენტაციით საზოგადოების წინაშე წარსდგა ICANN - ის წარმომადგენელი ქალბატონი გაბრიელა სჩიტეკი. მან ისაუბრა თავის ორგანიზაციაზე, რომელიც პასუხისმგებელია უმაღლესი დონის დომენების მართვაზე და გადამწყვეტ როლს თამაშობს მათ ძირეულ ზონაში ჩართვაში. ასევე აღნიშნა, რომ დომენური სახელები იყო ASCII დამწერლობით, რომელიც წარმოადგენს ლათინურ სიმბოლოებს შეზღუდული სპეციალური ნიშნებით, როგორცაა ტირე და რიცხვი. თუმცა, 2010 წლიდან, ICANN-მა დაუშვა ინტერნაციონალური დომენური სახელების (IDN) ჩართვა არალათინურ დამწერლობაში. ეს ცვლილება განპირობებული იყო იმით, რომ მიეღო ინტერნეტის წვდომა მომხმარებლებისთვის ისეთი ქვეყნებიდან, როგორცაა ჩინეთი და ინდოეთი, სადაც ძირითადად გამოიყენება არალათინური დამწერლობა. ასევე, ICANN-მა დაამუშავა განაცხადები სხვადასხვა IDN-ებისთვის და ქვეყნის სპეციფიკური TLD-ებისთვის, რაც ხელს უწყობს ენობრივ მრავალფეროვნებას ინტერნეტში. თუმცა, ამ ახალი დომენური სახელების საყოველთაო მიღების უზრუნველყოფა გამოწვევას წარმოადგენს, რადგან პროგრამული უზრუნველყოფის შემქმნელებმა და გამყიდველებმა უნდა განაახლონ თავიანთი სისტემები მათ მხარდასაჭერად. ამ საკითხის გადასაჭრელად, ICANN-ის უნივერსალური მიღების შემსწავლელი ჯგუფი თანამშრომლობს კომპანიებთან, რომ უზრუნველყოს უფასო ტრენინგს და რესურსებს საყოველთაო მიღების ხელშეწყობა.

ICANN, the organization responsible for managing top-level domains (TLDs), plays a crucial role in incorporating them into the root zone. Traditionally, domain names have been in ASCII script, representing Latin characters with limited special signs like dashes and numbers. However, since 2010, ICANN has allowed for the inclusion of internationalized domain names (IDNs) in non-Latin scripts. This change was driven by the goal of enabling internet access for users from countries like China and India, where non-Latin scripts are predominantly used. ICANN has processed applications for various IDNs and country-specific TLDs, facilitating linguistic diversity on the internet. However, ensuring universal acceptance of these new domain names poses a challenge, as software developers and vendors need to update their systems to support them. To address this issue, ICANN's Universal Acceptance Study Group collaborates with companies, providing free training and resources to promote universal acceptance.

კრისტინა ჰაკობიანი

ISOC სომხეთის წარმომადგენელმა ქალბატონმა კრისტინა ჰაკობიანმა, ისაუბრა სომხეთისთვის საერთაშორისო დომენის რეგისტრაციისას წარმოქმნილ გამოწვევებზე. აღნიშნა, რომ ისინი აქტიურად თანამშრომლობენ ადგილობრივ და საერთაშორისო კომპანიებთან ტექნიკური საკითხების მოსაგვარებლად, მაგრამ ჯერ კიდევ ბევრია გასაკეთებელი. ერთ-ერთი მთავარი დაბრკოლება, რომელსაც ისინი წააწყდნენ, იყო სომხეთში ინტერნეტის მომხმარებელთა

დაბალი რაოდენობა. ქალბატონმა ქრისტინამ, ამის მიზეზად სომხურ ენაზე არსებული ინფორმაციის სიმწირე დაასახელა. საკითხის მოსაგვარებლად ISOC სომხეთი იყენებს სხვადასხვა სტრატეგიას, მათ შორის კონკურსების ორგანიზებას, ვიკიპედიასთან პარტნიორობას და სხვა ინიციატივებს. მათი მიზანია გაზარდონ სომხური კონტენტის რაოდენობა ინტერნეტში და წაახალისონ ქვეყანაში ინტერესი ინტერნეტის გამოყენების მიმართ.

Christina Hakobian

Ms. Christina Hakobian, the representative of ISOC Armenia, discussed the challenges encountered during the registration of the international domain for Armenia. She mentioned that they are actively collaborating with local and international companies to address technical issues, but there is still more work to be done. One major obstacle they face is the low internet user population in Armenia. Ms. Kristina attributed this to the scarcity of content available in the Armenian language. To tackle this issue, ISOC Armenia is employing various strategies, including organizing contests, partnering with Wikipedia, and engaging in other initiatives. Their goal is to increase the amount of Armenian content online and encourage greater internet usage in the country.

ფორუმის ბოლო სასაუბრო თემა იყო „პერსონალურ მონაცემთა დაცვა საქართველოში – გამოწვევები და სამომავლო პერსპექტივები“, რომელის მოდერატორი, პრესონალური მონაცემების დაცვის ექსპერტი, ქალბატონმა თამარ ქალდანი იყო. ის მიესალმა დამსწრე საზოგადოებას, მოკლედ მიმოიხილა პანელის თემა და სიტყვა გადასცა სამართლისა და საჯარო პოლიტიკის ცენტრის დირექტორს, ქალბატონ ქეთევან კუკავას.

The final panel of the forum revolved around the theme of "Personal Data Protection in Georgia - Challenges and Future Prospects," with Ms. Tamar Kaldani serving as the moderator. She greeted the audience and provided a concise overview of the panel's focus. Following her introduction, Mrs. Ketevan Kukava, Director of the Center for Law and Public Policy, took the stage to deliver a compelling presentation on the topic. Mrs. Kukava's insights shed light on the existing challenges in personal data protection in Georgia and offered a glimpse into the potential opportunities for the future. The audience engaged in meaningful discussions, further deepening their understanding of this critical subject matter.

ქეთევან კუკავა

ქალბატონმა ქეთევანმა, გამოსვლის დასაწყისში აღნიშნა, რომ ინტერნეტის განვითარებასთან ერთად, პერსონალური მონაცემების დაცვა ბევრად კომპლექსური გახდა, ვიდრე ადრე. მან აღნიშნა, რომ როცა საქმე ეხება ამ თემას, მნიშვნელოვანია ევროპული პრაქტიკით ხელმძღვანელობა, რადგან ევროკავშირმა გაატარა კომპლექსური ღონისძიებები მონაცემთა დაცვის კუთხით და ამ მიმართულებით სამართალწარმოება მუდმივად განახლებადია. ქალბატონმა ქეთევანმა ასევე განაცხადა, რომ ამ რეგულაციების დაცვა არა მხოლოდ ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებისთვის არის საჭირო, არამედ, იმისთვის, რომ საქართველოს მოქალაქეებმა თავი დაცულად იგრძნონ. გამოსვლის ბოლოს ისაუბრა,

მონაცემთა სუბიექტის უფლებების და თავისუფლებების დაცვის გარანტებზე და აღნიშნა, რომ დღეს მოქმედი კანონმდებლობა ამ კუთხით ვერ არეგულირებს გარკვეულ საკითხებს.

Ketevan Kukava

Ms. Ketevani highlighted the increased complexity of personal data protection in the age of Internet development. She emphasized the importance of following European practices in this area, as the European Union has implemented comprehensive measures and continuously updates its data protection regulations. Compliance with these regulations is not only necessary for the association agreement with the European Union, but also crucial for ensuring the safety and security of Georgian citizens. Ms. Ketevani acknowledged that certain aspects of data protection remain unregulated under current legislation, but she emphasized the need to provide guarantees for the protection of the rights and freedoms of data subjects.

ნინო ცაგარეიშვილი

შემდეგი საზოგადოების წინაშე, საერთაშორისო ურთიერთობების, ანალიტიკისა და სტრატეგიული განვითარების დეპარტამენტის მკვლევარ-ანალიტიკოსი, ქალბატონი ნინო ცაგარეიშვილი წარსვა. მან ისაუბრა, ციფრულ სივრცეში ბავშვების პერსონალურ მონაცემთა დაცვის გამოწვევებზე. გამოსვლის დასაწყისში აღნიშნა, რომ ციფრული ტექნოლოგიების განვითარებასთან ერთად, ბავშვების ჩართულობა მუდმივად იზრდება. ისინი გაუაზრებლად აზიარებენ მათ პერსონალურ ინფორმაციას, ამ დროს კი არსებობს მისი მოპოვების და ბოროტად გამოყენების რისკები. ქალბატონი ნინო, ასევე შეეხო საერთაშორისო სამართლებრივ პრაქტიკას ამ მიმართულებით და გამოყო პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის გლობალური ანსამბლეს მიერ მიღებული რეზოლუცია, ბავშვის ციფრული უფლებების შესახებ. გამოსვლის ბოლოს აღნიშნა, რომ მონაცემების დამმუშავებელმა უნდა დანერგოს გარკვეული სდენტარტი, რომლის მიხედვითაც გადაამოწმების ბავშვის ასაკს და ასევე, აუცილებელია მათი განათლების დონის ამაღლება ამ მიმართულებით, რათა ინფორმირებულები იყვნენ რისკებისა და შესაძლო შედეგების შესახებ.

Nino Tsagareishvili

Ms. Nino Tsagareishvili, a researcher-analyst from the Department of International Relations, Analytics, and Strategic Development, addressed the audience discussing the unique challenges of safeguarding children's personal data in the digital realm. She emphasized that as digital technologies advance, children are increasingly involved and unknowingly share their personal information, posing risks of unauthorized access and misuse. Ms. Nino highlighted international legal practices, particularly referencing the 2021 Global Privacy Assembly's resolution on protecting the digital rights of children. In conclusion, she emphasized the importance of data processors implementing age verification standards and promoting greater education among children to raise awareness about potential risks and consequences.

გვანცა გაბაიძე

ციფრულ სივრცეში ბავშვთა მონაცემთა დაცვის შესახებ დისკუსიის გაგრძელებისას, დამსწრე საზოგადოებას სიტყვით მიმართა საერთაშორისო ურთიერთობების, ანალიტიკისა და სტრატეგიული განვითარების დეპარტამენტის მკვლევარ-ანალიტიკოსმა გვანცა გაბაიძემ. მან ყურადღება გაამახვილა ირლანდიის საზედამხედველო ორგანოს მიერ ინსტაგრამის საქმესთან დაკავშირებით მიღებულ ბოლო გადაწყვეტილებაზე. პრინციპებისა და რეგულაციების დაცვის მნიშვნელობას, ბავშვების კონფიდენციალურობისა და უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად. ქალბატონმა გვანცამ აღნიშნა, რომ მტკიცე ზომების გატარება აუცილებელია ბავშვების მონაცემების დასაცავად. როგორცაა ასაკის გადამოწმების მექანიზმები, მშობლების თანხმობა და მონაცემთა გამჭვირვალე დამუშავების პრაქტიკა. მან ხაზი გაუსვა, რომ ტექნოლოგიურ კომპანიებს, მარეგულირებელ ორგანოებსა და მშობლებს შორის თანამშრომლობა გადამწყვეტია ბავშვებისთვის უფრო უსაფრთხო, ციფრული გარემოს შესაქმნელად. დისკუსიას, მან ისაუბრა იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც ტარდება ცნობიერების ამაღლებისთვის ბავშვების, მშობლებისა და მასწავლებლებისთვის.

Gvantsa Gabaidze

Continuing the discussion on the protection of children's data in the digital space, Gvantsa Gabaidze, a researcher-analyst from the Department of International Relations, Analytics, and Strategic Development, addressed the audience. She focused on a recent significant decision made by the Irish supervisory authority in a case involving Instagram. The decision highlighted the importance of upholding principles and regulations to ensure the privacy and safety of children online. Ms. Gvantsa emphasized the need for robust measures to be in place to protect children's data, such as age verification mechanisms, parental consent requirements, and transparent data handling practices. She stressed that collaboration between technology companies, regulatory bodies, and parents is crucial to create a safer digital environment for children.

აღნიშნული პანელის შემდეგ, შემაჯამებელი სიტყვით საზოგადოების წინაშე წარსდგა საქართველოს სატელემუნიკაციო სექტორის ასოციაციის თავმჯდომარე, ბატონი უჩა სეტური. მან მადლობა გადაუხადა დამსწრე აუდიტორიას, ორგანიზატორებსა და მონაწილეებს. აღნიშნა ფორუმის ჩატარების მნიშვნელობა და დაანონსა ასოციაციის მოსალოდნელი საკადრო ცვლილებები.

After the panel discussion, Mr. Ucha Seturi, the Chairman of the Association of Telecommunication Networks of Georgia, gave a brief speech to the audience. He expressed his gratitude to the attendees, organizers, and participants for their presence and involvement. Mr. Seturi highlighted the importance of the forum and took the opportunity to announce upcoming personnel changes within the association.

მეორე დღე

დისკუსია დაიწყო ქალბატონი ეკა ყუსაბიძის გამოსვლით, რომელმაც ისაუბრა სამომავლო გეგმებთან დაკავშირებით, რომელიც ფართოზოლავან ინტერნეკავშირის განვითარებას და საქართველოში ახალი ოპერატორების შემოსვლას ეხება. მან აღნიშნა, რომ სახილმწიფო

მზადაა ყველანირი პირობა შეუქმნან მათ ფუნქციონირებისათვის. იგი ასევე შეეხო, სახელმწიფო და სათემო ინტერნეტიზაციის პროექტებს და აღნიშნა, რომ 2025 წლისათვის შიდა ქსელები მთლიანად დაფარული იქნება შესაბამისი ინფრასტრუქტურით. ასევე, ისაუბრა საქართველოს ციფრულ ჰაბად გადაქცევის პროექტზე, აღნიშნა მეზობელი სახელმწიფოების როლი და მზაობა ამ პროცესებში.

სამომავლო გეგმების თემა კომუნიკაციების კომისიის წევრმა, ქალბატონმა ეკა იმედაძემ განაგრძო, რომელმაც კომისიის მუშაობაზე და სტრატეგიებზე ისაუბრა. ის ძირითადად შეეხო ისეთ საკითხებს, როგორებიცაა საქართველოს ციფრულ ჰაბად გადაქცევის პროექტი, ევროკავშირის და მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერა აღნიშნულ პროცესში და კომისიის კვლევა, რომელიც ინტერნეტის გლობალურ ბაზარს ეხება. ამ შემდგომ, საუბარი განაგრძო სხვა ქვეყნების გამოცდილებაზე, ციფრულ ჰაბად ჩამოყალიბების პროცესში. აღნიშნა, რომ აუცილებელია მათი მაგალითის გათვალისწინება ქვეყნის ინტერნეტიზაციისთვის. ასევე, წარადგინა პრეზენტაცია, თუ როგორ ეკონომიკურ ზემოქმედებას ახდენს წყალქვეშა კაბელების გაყვანა სახელმწიფოზე. გამოსვლის ბოლოს, აღნიშნა, რომ მარეგულირებელი კომისია, პარტნიორებთან და მეზობელ სახელმწიფოებთან ერთად აქტიურად განაგრძობს ზემოთ აღნიშნულ პროექტის განხორციელებაზე მუშაობას.

დისკუსიისას, ბატონი უჩა სეთურისგან გაჟღერდა შეკითხვა, აქვს თუ არა კომუნიკაციების კომისიას მონაცემები, ეროპიდან და აზიიდან ტრაფიკების გაზრდასთან დაკავშირებით საქართველოში?

შეკითხვას ქალბატონმა ეკა იმედაძემ უპასუხა და განაცხადა, რომ ამ საკითხთან დაკავშირებით მონაცემები არ აქვს, მაგრამ აღნიშნა რომ ტრაფიკები გაზრდილია თურქეთის მიმართულებით, რაც შეიძლება გამოყენებული იქნას ჩვენს სასარგებლოდაც.

აღნიშნულ თემასთან დაკავშირებით **ბატონმა ----** დაამატა, რომ მაქსიმალურად უნდა გამოვიყენოთ რეგიონში არსებული სახმელეთო კაბელები. მიუხედავად იმისა, რომ არსებობს ევროპის, საქართველოს, ახლო აღმოსავლეთის, ცენტრალური აზიისა და ჩინეთის სხვადასხვა ქვეყნების დამაკავშირებელი კაბელები, რომლებიც არ არის საკმარისი. ასევე, აქტიურად არიან ჩართული ინიციატივებში, რათა გააძლიერონ კავშირი რეგიონებს შორის. საბოლოოდ, განაცხადა, რომ მხარს უჭერენ IXP-ებს, peering-ს. ასევე, აღნიშნა, ეფექტური ეროვნული კანონმდებლობა სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია და საქართველომ უნდა გააძლიეროს თანამშრომლობა და გახდეს საერთაშორისო მარშრუტების მნიშვნელოვანი ნაწილი.

The discussion started with the speech of Mrs. Eka Kusabidze, who envisages the development of broadband Internet connection and the entry of new operations in Georgia. He noted that Sakhveli is ready to create all conditions for their operation. He also touched on state and community Internet development projects and noted that by 2022 there are internal networks. Mrs. Eka, describing the

project of turning Georgia into a digital hub, noted the role and readiness of neighboring states in these processes

The topic of future plans was continued by the member of the Communications Commission, Mrs. Eka Imadedze, who spoke about the commission's work and strategies. He mainly touched on issues such as the project of turning Georgia into a digital hub, supported by the European Union and the World Bank, and the commission's research on the global Internet market. After that, the conversation continued on the experience of other countries in the process of becoming a digital hub. He noted that it is necessary to consider their example in the process of internetization. Also, he made a presentation on how the laying of submarine cables has an economic impact on the state. At the end of the speech, he noted that the regulatory commission, together with partners and neighboring states, actively continues to work on the implementation of the above-mentioned project.

Additionally, Mr. ---- emphasized the importance of utilizing the existing terrestrial cables in the region. Despite the presence of connecting cables between Europe, Georgia, the Middle East, Central Asia, and China, their utilization remains limited. Enhancing connectivity within and between regions will bolster inter-regional collaboration. Support for Internet Exchange Points (IXPs), peering, and legislation is crucial. Georgia should prioritize strengthening international cooperation and becoming an integral part of international routes.

During the discussion, Mr. Ucha Seturi raised a question about whether the Communications Commission has data regarding the increase of traffic from Europe and Asia in Georgia.

In response, Mrs. Eka Imedadze stated that she does not have specific data on this issue. However, she mentioned that there has been an increase in traffic towards Turkey, which can potentially be beneficial for Georgia.

პრეზენტაცია 1

ბატონი ----- მიესალმა დამსწრე საზოგადოებას და აუდიტორიას წარუდგინა რეგიონული ინიციატივის მიმოხილვა. პრეზენტაცია მოიცავდა Visual Peering-ის სერიას ცენტრალურ აზიაში, რომელიც იკვლევს ინოვაციურ მიდგომებს რეგიონში კავშირის გასაძლიერებლად. გარდა ამისა, ხაზი გაუსვა ინდუსტრიის პარტნიორებთან თანამშრომლობის მნიშვნელობას, რათა ხელი შეუწყოს თანამშრომლობას და წინსვლას სატელეკომუნიკაციო სექტორში. პრეზენტაციაზე ასევე საუბარი იყო root სერვერის ოპერაციების მხარდაჭერის და რეგიონში ხელმისაწვდომობის მნიშვნელოვანობაზე , რაც უზრუნველყოფს ეფექტური და საიმედო ინტერნეტ ინფრასტრუქტურას. ბატონმა ----- შემდგომ ისაუბრა, RACI RIPE-ის აკადემიურ თანამშრომლობაზე და წარმოადგინა მაგალითი, რომელიც ასახავს 2021 წელს მიღწეულ პოზიტიურ შედეგებს. ბოლოს, კი განიხილა RIPE NCC-ის მიერ ინიცირებულ სათემო პროექტები, რომლებიც მიზნად ისახავს თანამშრომლობის გაღრმავებას და ინტერნეტთან დაკავშირებული ინიციატივების წინსვლას. ასევე, აუდიტორიას გადასცა შესაბამისი მასალები და ლინკები, სადაც ყველა დაინტერესებულ მხარესა თუ პირს შესაძლებლობა აქვს გაეცნოს უფრო ვრცლად პრეზენტაციაზე განხილულ თემებს.

Mr. ----- provided an insightful presentation, highlighting key aspects of the regional initiative. The audience was introduced to the Visual Peering series in Central Asia, which explores innovative approaches for enhancing connectivity in the region. Emphasizing the significance of collaboration with industry partners, he underscored the importance of collective efforts to advance the telecommunications sector. The presentation also stressed the need for supporting root server operations to ensure a robust and reliable Internet infrastructure in the region.

A notable topic discussed was the academic cooperation between RACI RIPE, with a specific example showcasing the positive outcomes achieved in 2021. Furthermore, Mr. ----- light on the community projects initiated by RIPE NCC, aiming to foster collaboration and drive Internet-related initiatives. To facilitate further exploration of these topics, Mr. ----- provided relevant materials and links to the audience, enabling interested individuals to delve deeper into the subjects covered during the presentation.

პრეზენტაცია 2

ბატონმა ---- წარმოადგინა პრეზენტაცია , სადაც საზი გაუსვა ინტერნეტ ბირჟების (IX ან IXP) მნიშვნელობას. მისი განცხადებით, IXP ემსახურება შეხვედრის წერტილებს, სადაც წევრებს შეუძლიათ უშუალოდ გაცვალონ ტრაფიკი, ხელი შეუწყონ ადგილობრივი ტრაფიკის შენარჩუნებას და გააუმჯობესონ ეფექტურობა. ამის შემდგომ, გააცხადა, რომ ეს არაკომერციული, წევრობაზე დაფუძნებული ორგანიზაციები ემსახურებიან სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებს, მათ შორის, კონტენტის პროვაიდერებს, უნივერსიტეტებსა და მთავრობებს. არსებობს დისტანციური დაკავშირების ვარიანტები, მაგრამ ზოგიერთ IXP მონაწილეს შეიძლება ჰქონდეს პრიორიტეტები უშუალოდ პეერინგისთვის. ასევე, Peering-ის უპირატესობებში შედის გაზრდილი ქარბი რაოდენობა, სიმძლავრე, მარშრუტის კონტროლი, მუშაობის გაუმჯობესება, ქსელის აღქმა და გადაუდებელი დახმარების მოთხოვნის სიმარტივე. მიუხედავად იმისა, რომ სატრანზიტო ხარჯები შემცირდა, peering სთავაზობს მომხმარებლებს ფოკუსირებულ წვდომას, ტრანზიტით უზრუნველყოფილ გლობალურ წვდომასთან შედარებით.

Mr. ---- delivered a presentation highlighting the significance of Internet Exchanges (IX or IXP). These exchanges serve as vital meeting points for direct traffic exchange, promoting local traffic retention and enhancing operational efficiency. As non-profit membership organizations, IXPs cater to a wide range of stakeholders, including content providers, universities, and governments. Peering offers various benefits such as increased redundancy, capacity, routing control, improved performance, and network perception. It is worth noting that while transit costs have decreased, the focused access provided by peering remains valuable.